

SEVEROATLANTSKI PAKT I ODBRANA EVROPE

SASTANAK SEVEROATLANTSKOG SAVETA

Po završenom zasjedanju *Severoatlantskog saveta* koje je održano u Parizu od 15 do 18 decembra 1952 izdat je zvaničan kominike koji, ukratko, daje sledeća obaveštenja:

Zasjedanjem je pretsedavao Ole Bjorn Kraft, danski ministar inostranih poslova, a prisustvovalo je 32 ministra inostranih poslova, finansija, privrede i odbrane.

Savet je primio izveštaj generalnog sekretara u kome su bili izneti rezultati rada i saradnje civilnih i vojnih organa NATO-a, kao i rada na ostvarenju ciljeva koje predviđa čl. 2 *Atlantskog pakta*¹⁾, naročito po pitanju prenaseljenosti, socijalnih, kulturnih i drugih problema.

Pošto je Savet saslušao pomenuti izveštaj generalnog sekretara, usvojio je rezoluciju prema kojoj će se povremeno ispitati i pregledati rad koji se odnosi na pomenuti čl. 2 Pakta.

Vojni komitet podneo je izveštaj o postignutom napretku u pogledu obuke i efikasnosti raznih nacionalnih snaga koje su stavljene pod komandu Vrhovnog komandanta. Kombinovani kopneni, vazduhoplovni i pomorski manevri pokazali su znatno poboljšanje saradnje između jedinica, kao i samih štabova. Izveštaj je takođe pokazao bitni napredak u standardizaciji međunarodnih vojnih problema, naročito u pogledu veza.

Savet je odobrio predlog *Vojnog komiteta* za uspostavljanje Komande Sredozemlja, čime je upotpunjena struktura za odbranu Severoatlantskog prostora. Kao što je poznato, za komandanta pomorskih snaga u Sredozemlju (izuzev Šeste američke flote), postavljen je britanski admiral Mauntbaten.

Vojni komitet je Savetu podneo strategiske smernice koje sada obuhvataju novu situaciju stvorenu pristupanjem Grčke i Turske NATO-u. Prihvatajući ove smernice, Savet je ponovo naglasio i potvrdio svoju odlučnost da brani sve teritorije i narode Severoatlantskog pakta.

Savet je takođe saslušao izveštaje vrhovnih komandanata savezničkih snaga u Evropi i na Atlantiku. General Ridžvej pohvalio je visoki kvalitet trupa pod njegovom komandom, ali je naglasio da bi mogao da izvrši svoj zadatak samo u slučaju ako jačina tih trupa bude i dalje rasla. Prema tome, ne može biti nikakvog predaha: naprotiv, mora se učiniti maksimalan napor da se oružane snage NATO-a što je moguće pre povećaju. Admiral Mak Kormik govorio je u istom smislu.

Konstatovano je da je povećanje oružanih snaga, prema predviđenom sporazumu koji je postignut u Lisabonu (početkom 1952), bilo uglavnom ostvareno krajem 1952 i da su stvoreni planovi da se takvi napori produže i u 1953. No, Savet je u isto vreme priznao da jaka odbrana zahteva i zdravu privredu.

Što se tiče budućnosti Savet je dao uputstvo da treba više baciti težište na efikasnost savezničkih snaga i na jedinice koje su potrebne za njihovo potpomaganje, no na njihovu brojnost koja ne bi vodila računa o realnim mogućnostima

¹⁾ Vidi »Vojno delo« br. 1/53, str. 76.

za zadovoljenje oba gornja cilja. Savet je pozdravio pomoć koju je evropska proizvodnja dobila američkim porudžbinama.

Na ovom zasjedanju Savet je obratio naročitu pažnju problemima u vezi sa ratom u Indokini, *Evropskom odbranbenom zajednicom* i situacijom u Istočnoj Nemačkoj. Naročito je naglašeno da uprkos više izjava od strane SSSR u prilog zaključenja ugovora o miru sa Nemačkom, nije dobijen odgovor na predloge triju zapadnih sila koji su učinjeni pre tri meseca.

Po pitanju Indokine i Evropske odbranbene zajednice Savet je usvojio odgovarajuće rezolucije.

Odlučeno je da se budući sastanak *Saveta ministara* održi u proleće ove godine i to što je moguće pre. Prvi njegov zadatak bio bi da razmotri definitivni godišnji izveštaj za 1952.

Na zaključku, kominike o održanom sastanku Saveta naglašava da su vlade zemalja — članica više no ikada ubeđene da put koji su izabrale predstavlja najbolji način za zaštitu njihovih zemalja od agresije. Izvesno poboljšanje koje se pojavilo u opštoj međunarodnoj situaciji može se pripisati naporima vlada zemalja — članica za pojačanje kolektivne snage Saveza, još od njegovog osnivanja.

Ako bi u ovim naporima došlo do predaha, to bi dovelo do povećanja opasnosti od agresije. Saradnja 14 zemalja — članica, koja se stalno razvija i pojačava, jasan je dokaz da napori SSSR da dovede do razdora slobodnog sveta neće uroditi plodom.

Najzad, Savet je ponovo naglasio da je svrha Atlantskog saveza da služi odbrani, miru i sigurnosti i da je odlučan u proširenju zajedničke akcije za ostvarenje tih ciljeva.

(The Times, 19 decembar 1952)

ORGANIZACIJA KOMANDOVANJA U OKVIRU NATO-a

General Ridžvej objavio je 29 novembra 1952 da su u okviru kopnenih snaga Centralne Evrope poslednjih meseci formirana dva štaba grupa armija, pod opštom komandom Maršala Žuena. Novi štab na severnom sektoru komande Centralne Evrope nazvan je štab *Severne grupe armija* i stoji pod komandom generala ser Ričarda Gejla, koji je istovremeno i vrhovni komandant Britanske armije na Rajni. On se sastoji od ljudstva raznih narodnosti (Britanaca, Belgijanaca i Holandana). U južnom sektoru, novi štab nazvan je *Štab Centralne grupe armija* i stoji pod komandom general-lajtnanta Mantona Edija, koji je istovremeno i vrhovni komandant Armije SAD u Evropi. I ovaj štab ima ljudstvo raznih narodnosti: Francuze i Amerikance.

Svaki od ovih štabova ima Štab vazduhoplovstva: Severna grupa armija — 2 savezničku taktičku vazduhoplovnu komandu, a Centralna — 4 savezničku taktičku vazduhoplovnu komandu.

(The Times, 29 novembar 1952)

PRENAORUŽAVANJE VAZDUHOPLOVSTVA

Zapadni saveznici se već nekoliko godina upinju da stvore jednu jedinstvenu vazduhoplovnu organizaciju za odbranu Evrope. U mnogim slučajevima morali su biti ustanovljeni potpuno novi lanci sistema za davanje uzbune, telefonske i teleprinterske linije itd. Sve je to nametalo ogroman problem obuke i bilo je potrebno da se jednim međunarodnim ugovorom reši pitanje standardizacije opreme i materijala ne samo na zemlji, već i u vazduhu. Najzad se danas stiglo u fazu kada se upotreba i razmena eskadrila vrši bez obzira na nacionalnost i kada bombarderske jedinice mogu biti upotrebljene po celoj Evropi, bez obzira na čisto nacionalne granice.

No, u svima tim naporima, koji su bili pravilno shvaćeni, postojala je izvesna bojazan da će avione pregaziti vreme i događaji i da će oni pasti ispod nivoa željenog standarda koji nameće savremeni napredak nauke i tehnike.

Belgiske i holandske eskadrile imale su uglavnom avione tipa *Meteor*; francuske — *Vampire*; britanske — *Vampire* i američke — *Thunderjet*. Svi su

ovi avioni kao lovci posle izvesnog vremena zastareli, jer su im nedostajale brzina i udarna snaga aviona kao što su *Sabre* ili *MIG*.

Međutim, slika se umnogome izmenila blagodareći novom programu naoružanja.

Vazduhoplovne snage Centralne Evrope potpadaju pod komandu američkog generala Norstada, čiji je štab u Francuskoj, u Fontenblou. U štabu se takođe nalaze viši oficiri svih zainteresovanih zemalja. Njegov načelnik štaba je jedan francuski general, a zamjenici za operacije i administraciju su Britanac i Amerikanac. Služba snabdevanja je pod upravom jednog kanadskog vice-maršala, koji se takođe stara i o celokupnoj važnijoj standardizaciji opreme.

General Norstad ima 2 operativne taktičke vazduhoplovne komande (4 i 2).

Da bi se postiglo opremanje ovih jedinica najmodernijim naoružanjem, kanadska fabrika u Montrealu se sada nalazi u punom kapacitetu proizvodnje lovačkih aviona tipa *Sabre*, sa američkim motorima. U Montrealu je izrađeno 300—400 *Sabre*-a za Britansko vazduhoplovstvo. No, ono će zadržati i avione *Vampire*, koji će izgubiti svoju »lovačku« ulogu i koncentrisaće se na taktičke lovačko-bombarderske akcije. Britansko vazduhoplovstvo biće ojačano i *Vampire*-ovim naslednikom, *Venom*-om, koji predstavlja avion visokog kvaliteta i velike spretnosti. Prve eskadrile ovih aviona već su opremljene.

Holandski i belgijski *Meteor*-i i dalje će ostati taktički avioni, sve dok ne budu zamenjeni novim lovcem *Swift*-om čija je proizvodnja već planirana u velikim razmerama. Ovi avioni će se izrađivati u Britaniji, Holandiji i Belgiji i predstavljaće najmodernije avione u Evropi. Oni treba da budu u liniji fronta u toku 1954 godine.

4 saveznička taktička vazduhoplovna komanda ima već 3 eskadrile kanadskih *Sabre*-a; do idućeg proleća imaće ih još 3, a do 1954 imaće ih ukupno 12. Ulogu lovaca — bombardera primili su već na sebe američki avioni *F. 84* — *Thunderjet*, a pretstoji obnavljanje opreme francuskih *Vampire*.

Postoji plan da se izvrši zamena sa francuskim avionima *Mystère IV* te da oni preuzmu ulogu ranijih aviona. 250 ovih aviona verovatno će biti isporučeno putem američkih porudžbina u Evropi, a Francuzi će, po svoj prilici, poručiti za sebe izvestan broj ovih aviona.

Mystère je prvoklasna mašina i već pretenduje da je tukla *Sabre*-ov svetski rekord od 1080 km/čas. Masovna proizvodnja ovog aviona daće stimulus francuskoj industriji i pribaviće Evropi izvor produkcije od velike vrednosti.

Postoje još izvesne teškoće i one će i dalje postojati. Međutim, u 1953 svaki mesec će Evropsko vazduhoplovstvo učiniti sve jačim i efikasnijim za odbranu od agresije.

(Overseas Press Services, London, 13 novembar 1952)

S A D I ZEMLJE AMERIČKOG KONTINENTA

KRIZA U LJUDSTVU AMERIČKE ARMije

Američki časopis »Kombat forsis« donosi članak generala Lotona Kolinsa, načelnika Generalštaba vojske SAD, o problemima popune u ljudstvu. Ovaj članak donosimo u izvodu:*)

Postoji opasnost da ljudi budu toliko impresionirani neprestanim razvojem mašina i novog oružja, da izgube iz vida činjenicu da je čovek — vojnik, pojedinac — najvažniji element u borbi. Uprkos sveg naučnog i tehničkog napretka, Amerika mora potpuno da shvati da ratove još uvek dobijaju ljudi koji se bore na kopnu. Korejski rat je ovo ponovo potvrdio.

Ne potcenjujući ogromnu važnost drugih vidova oružane sile, mora se naglasiti da je uloga kopnene armije, kao i u prošlosti, ostala odlučujuća. Kao što je bilo više puta rečeno, vazduhoplovstvo će u budućem ratu imati važniju ulogu no ikada ranije (uključujući i pomorsko). Međutim, i pored toga, završna i odlučujuća uloga ostaće na kopnenim snagama.

*) Članak ustvari donosi izvod iz govora generala Kolinsa održanog pred Udruženjem Karnegijevo instituta u Pittsburgu.

Vojnik na kopnu mora biti prvoklasan? Borbeni podvizi i liste gubitaka pokazuju da uloga kopnene armije predstavlja najopasnije i najteže iskušenje ljudske fizičke, duhovne i moralne snage. Osrednje ljudstvo nikada nije moglo stvoriti prvoklasnu armiju.

Pošto u građanskom životu ne postoji profesija koja je slična vojničkoj, vojska mora svoje rukovodioce borbenih jedinica da odabere među najkvalifikovanimijim raspoloživim ljudstvom. Iskustvo pokazuje da među američkim neprofesionalnim vojnicima najbolje starije dolaze iz svih redova građanskog života i uvek su ljudi koji su navikli da donose odluke i da primaju odgovornosti — dva osnovna uslova za komandovanje u vojsci.

*

Armija SAD vodi danas brigu o više od 700.000 ljudi — skoro polovini celokupnog ljudstva — preko okeana. Oni se nalaze na dužnostima koje imaju prvoklasnu važnost za nacionalnu bezbednost i bezbednost celokupnog slobodnog sveta. Uključujući Koreju, SAD imaju 13 divizija preko okeana koje se moraju popunjavati ljudstvom i materijalom, inače ne bi mogle da vrše svoju funkciju. Kod kuće imaju 7 divizija, od kojih zavisi potrebno izvršenje programa o smenivanju jedinica van Amerike. Ukoliko ne bi bilo dovoljno divizija, pukova i bataljona koji bi izvodili obuku i spremili vojnike za njihove zadatke u borbenim jedinicama, ne bi se mogle ostvariti hiljade smena koje se moraju vršiti svakog meseca prema postojećem planu.

Ovaj ionako teški problem još više se komplikovao usled činjenice što je zamena veterana sa novim ljudstvom vršena takvim tempom da je u toku 1952 godine oko polovine ljudstva kopnene armije bilo zamenjeno. Na taj način, broj novog ljudstva popeo se na 750.000. Ova brza smena izaziva izvanredno velike teškoće. Mnogi od onih ljudi koji odlaze bili su visokokvalifikovani specijalisti i rukovodioci borbenih jedinica. Njihove sposobnosti nisu stečene za četiri meseca, već je za njih potrebna čitava godina ili više intenzivne obuke i vežbe.

Zamene na mestima gde je više potrebno kvalifikovano i iskusnije ljudstvo moraju se vršiti iz jednog jedinog raspoloživog izvora: iz drugih jedinica. Teškoća u ovom pogledu leži u tome što 13 divizija koje se nalaze preko okeana treba popuniti kadrovima iz 7 divizija koje su ostale u Americi. Na taj način, ove matične jedinice ne samo što gube svoje sopstveno ljudstvo, već moraju da obučavaju i ljudstvo za zamenu onog izgubljenog, kao i za popunu ljudstva za dve prekomorske jedinice.

Danas, kada je učinjen toliki napredak u mehaničkim oruđima rata, postoji tendencija da se vrednost mašine preceni, a da se čovekova vrednost potceni. Međutim, prava vrednost i važnost ovih oruđa za odbranu slobode u krajnjoj liniji zavisi od umešnosti i sposobnosti, hrabrosti i ubeđenja ljudi koji njima rukuju. Ljudi će biti uvek važniji od mašina. Na bojnopolju uvek su baš ljudi odlučivali o ishodu, pa će tako biti i u budućnosti.

(U. S. Army Combat Forces Journal, decembar 1952)

PSIHOLOŠKO RATOVANJE

Na dan 25 juna 1950 godine, Armija SAD zabeležila je novo poglavlje u borbi sa »mecima od hartije« — psihološkom ratovanju.

Nije bilo prošlo ni 24 časa otkako su severnokorejske trupe gurnule na jug preko 38 paralele, a već su avioni Ujedinjenih nacija rasturali brzo ali pažljivo pripremljene propagandne letke. Samo nekoliko časova posle toga, radio-predajnici, smešteni u Tokiju, otpočeli su da emituju redovno planirane komentare o politici i ciljevima Ujedinjenih nacija u ovom konfliktu.

U početku operacija, u Američkoj armiji bilo je manje od pola tuceta eksperata za psihološko ratovanje. To je bila posledica brze demobilizacije jedinica za psihološko ratovanje, odmah posle završetka Drugog svetskog rata. Međutim, Generalštab armije SAD ubrzo je uvideo ozbiljnost ovog nedostatka. Predviđajući

mogućnost jednog dugog sukoba, Generalštab se dao na ponovno uspostavljanje jake organizacije za psihološko ratovanje, u okviru narodne odbrane.

Danas, prema zvaničnim izveštajima iz Japana i Koreje, svake nedelje se na neprijateljske gradove, varoši, sela i vojne uređaje na frontu baca po 15,000.000 letaka. Pored toga, postoji 12 predajnika kojima upravljaju ekipe za psihološko ratovanje i koji su spojeni sa korejskom radio-mrežom, a uz to i 19 kratkotalasnih i srednjetalasnih uređaja koji dejtstvuju svake noći po 4 časa i pojačavaju propagandu UN.

Opšta vojna škola u Fort Rajliju, u državi Kansas, bila je izabrana za novi centar za obuku u psihološkom ratovanju i tamo je jedna mala grupa oficira počela da stvara planove za školu koja će obučiti novu generaciju oficira za ovu specijalnu službu.

Pošto se pojavila potreba za talentovanim ljudstvom sa specijalnim iskustvom, to je početkom 1951 godine pozvano u aktivnu službu dosta rezervista koji su u građanstvu zauzimali važne položaje u radio-službi, novinarstvu, reklami, nastavi itd.

Posle prvih priprema u nastavnim planovima i programima, otpočela je obuka redovnih klasa. Odeljenje za psihološko ratovanje Opšte vojne škole u toku prvih jedanaest meseci spremilo je 342 diplomirana slušaoca, iz svih rodova i službi iz četiri zemlje NATO-a. U isto vreme, 2 grupe za radio-emisije i letke i 2 čete sa zvučnicima i lecima bile su poslate preko okeana u Evropu i na Daleki Istok.

Zatim, u aprilu 1952, Ministarstvo vojske SAD formalno je aktiviralo Centar za psihološko ratovanje u Fort Bragu da bi koordiniralo i konsolidovalo program za psihološko ratovanje na jednom centralnom mestu, sa odgovarajućim materijalom i prostorom.

U osnovnom smislu, Centar je podeljen na 4 glavne aktivnosti: štab centra, školu, komitet i operativne jedinice.

Škola ima zadatak da obuči izabrane oficire i ostalo ljudstvo kopnene vojske, Mornarice, Vazduhoplovstva i pomorsko-desantne pešačije i nešto malo kvalifikovanog osoblja drugih američkih državnih ustanova. Slušaoci se obučavaju da postanu specijalisti u propagandi, javnom mišljenju i vršenju raznih aktivnosti unutar i iza neprijateljskih linija. Većina ljudstva ima ratno iskustvo, a takođe i specijalizaciju u građanstvu.

Jedan od glavnih zadataka rada škole je, da pripremi razne priručnike, pomoćne udžbenike i poučne filmove koji se odnose na operacije psihološkog rata.

Napred pomenuti Komitet za psihološki rat ima zadatak da rukovodi opitima na terenu i u laboratoriji, u vezi najsvremenijeg materijala i opreme za psihološki rat i da iznalazi najbolje metode za njegovu primenu.

Centar ima još jednu veoma važnu i završnu granu aktivnosti, a to je obuka operativnih jedinica koje će otići na bojno polje. U centru sada postoje: Grupa za radio-emisije i letke i 2 čete sa zvučnicima i lecima. Pored toga, u toku leta Centar je obučio 5 organizovanih rezervnih jedinica.

Od ljudstva operativnih jedinica koje se obučavaju u Centru za psihološko ratovanje traži se pre svega da budu vojnici, a tek posle toga specijalisti. Ovi ljudi govore, čitaju i pišu na više od 30 raznih jezika; videli su mnoge strane armije i među njima ima ih sa mnogim titulama i doktoratima najpoznatijih svetskih univerziteta i koledža. Pored lingvista, ima psihologa, radio i elektronskih eksperata, štampara, novinara, litografa, fotografa i mnogih drugih predstavnika naučnog i stručnog sveta.

Psihološko ratovanje ima bitan zadatak da koristi propagandu i odgovarajuće mere za postizanje nacionalnih ciljeva. Ali, u svom opštem vojnom smislu, ono obuhvata svaku akciju koja u prvom redu ima za cilj da izazove uzbuđenje neprijatelja, da dejtstvuje na njegov razum i da ispolji uticaj na izvesne neprijateljske akcije — čime bi sposobnost neprijatelja za otpor imala da se smanji. Sredstva psihološkog ratovanja jesu: leci, novine bačene iz aviona, glasnogovornici i zvučnici na tenkovima i avionima, radio, artiljerija, guma za žvakanje, slatkiši itd.

U junu ove godine, Vrhovni komandant trupa Ujedinjenih nacija u Koreji izjavio je da je više od 65% zarobljenika bilo uhvaćeno zahvaljujući direktnom uticaju psihološkog ratovanja.

(Army Navy Air Force Journal, 1. novembar 1952)

OSNOVNA REGRUTSKA OBUKA

Prema obaveštenjima koja su nedavno dobijena od Armije SAD, neki budući regruti ići će na šesnaestonedeljnu obuku u izvesne divizije ratne jačine, u Americi, umesto da idu u centre za obuku.

Veliko preopterećenje koje se očekuje u centrima za obuku u toku sledećih meseci ne bi dozvolilo da se postignu željeni rezultati, ukoliko neke jedinice ne bi dobile i zadatak obučavanja izvesnog broja regruta. Ljudstvo koje je prošlo kroz ovakvu obuku biće upotrebljeno na isti način kao i da dolazi iz pomenuatih centara.

*

Naučni radnici i stručnjaci koji dolaze na otsluženje vojnog roka prolaze kroz period osnovne pešadijske obuke koji je za polovinu kraći od normalnog. Ovo omogućava da se njihove specifične sposobnosti iskoriste do maksimuma.

Prema novim propisima, regruti koji su diplomirali u 25 raznih naučnih disciplina — od astronomije do zoologije — imaće samo 8 nedelja regrutske obuke umesto uobičajenih 16. Ovi propisi takođe ustanovljavaju novu proceduru za identifikaciju i klasifikaciju takvih specijalista da Armija SAD ne bi propustila da iskoristi njihove sposobnosti.

(*Military Review*, decembar 1952)

ORGANIZACISKE PROMENE U ARMIJI S. A D

Armija SAD prebacila je zadatak nabavke, snabdevanja i održavanja svih aviona kopnene vojske sa Oružno-tehničke na Transportnu komandu.

Kopnena armija sada ima oko 1.700 aviona i helikoptera. Nedavno su u okviru Transportne komande obrazovane čete transportnih helikoptera, kao standardne jedinice.

(*Military Review*, decembar 1952)

ZAŠTITNI OKLOP ZA LJUDE

Armija SAD objavila je nedavno da je poručila 25.000 zaštitnih oklopa za ljude po tipu koji sada upotrebljavaju pomorsko-desantne trupe.

I Armija i Komanda pomorsko-desantnih trupa isprobale su svoje razne vrste zaštitnog oklopa u Koreji i ustanovile njegovu efikasnost u zaštiti od ranjavanja parčicama granata iz bacača, ručnim bombama i drugim projektilima sa malom brzinom.

Armija se pored ostalog, odlučila za oklop pomorsko-desantnih trupa i zato što se taj tip, napravljen od ploča čvrstog, fibroznog stakla, zaobljenog da bi se prilagodio telu, nalazi u seriskoj proizvodnji još od oktobra 1951 godine.

(*Military Review*, decembar 1952)

KOMBINACIJA RADARA I TELEVIZIJE

Televizija sada pomaže kontrolu ljudstva na aerodromima koje utvrđuje pozicije svih aviona pomoću radara i upravlja njihovim letovima pomoću radija. Ona daje odličnu pretstavu svega onoga što se nalazi na radarskom platnu i, nasuprot ovome, daje sliku koja se može posmatrati u uslovima udobnosti i dnevne svetlosti. Ovo takođe čini nepotrebnim zamračivanje radarskih uređaja radi isključenja dnevne svetlosti, tj. njihovo stavljanje pod šator ili zaklon.

Puštanje slika može se izvoditi na tolikom broju televizijskih uređaja koliko se želi. Pored toga, na televizijskom platnu vide se znaci koji se ne mogu videti na radarskom.

(*Military Review*, decembar 1952)

ZADACI RATNE MORNARICE SAD

Ratna mornarica SAD zauzima odlučan stav protiv rivalstva među pojedinim vidovima oružane sile i poziva svoje prijatelje da ne nasedaju takvim podmetanjima od strane pojedinaca.

Pomoćnik ministra Ratne mornarice, Džon Floberg, prilikom jednog svog govora rekao je da je rivalstvo među vidovima oružane sile »roba s kojom se lako trguje, a kada je trgovina isuviše laka, ona je daleko od toga da bude časna«. On je takođe rekao da takvo rivalstvo može samo oslabiti odbranu zemlje i da članovi raznih udruženja rezervnih oficira Mornarice treba da produže upoznavanje američkog naroda sa činjenicom »da će u slučaju eventualnog rata ciljevi Mornarice biti borbeni ciljevi i podrška za njihovo ostvarenje, tj. borba protiv svih onih sredstava i oruđa koja bi neprijatelj upotrebio radi postizanja gospodarenja na moru i sprečavanja SAD da one to more koriste za svoje potrebe«.

Najzad, Floberg je rekao da se naperi Ratne mornarice da savlada izvesna ograničenja ponekad pogrešno tumače kao konkurencija i uzimanje zadataka koji ne spadaju u njen okvir dejstva. Međutim, to je veoma daleko od istine. »Pomorska avijacija nije konkurentna snaga ili duplikat, već je to homogen, bitan i neophodan deo pomorske sile, potpuno amalgamisan sa ostalim pomorskim sredstvima i oruđima koja skupljena zajedno, kao celina, predstavljaju onu pomorsku snagu koja omogućava ostvarenje postavljenih zadataka«.

»Tipični pomorski ciljevi ne obuhvataju velike industrijske komplekse, ključne transportne sisteme, izvore sirovina, vitalne poljoprivredne oblasti ili široke koncentracijske prostorijske na kojima se nalaze neangažovane snage, već sve to spada u strategijske ciljeve. Ratna mornarica nema pretenzije da preuzima funkcije strategiskog bombardovanja i priznaje da ovaj zadatak predstavlja normalan delokrug Vazduhoplovstva«.

(*Army Navy Air Force Journal*, 20 decembar 1952)

ZEMLJE BRITANSKE ZAJEDNICE NARODA

REORGANIZACIJA REGRUTNIH POSLOVA

Kao deo reorganizacije u sistemu regrutovanja za vojsku stvoren je plan koji treba da bude dovršen do 1 avgusta 1953, prema kome će regrutovanje ubuduće izvoditi vojnici u aktivnoj službi. U prošlosti ovaj posao vršili su vojni penzioneri. Izvestan broj ovih sada je ponovo aktiviran u okviru svojih starih pukova i drugih jedinica. Ostatak ljudstva, koje će biti prikupljeno na dobrovoljnoj osnovi, činiće mladi ljudi između 24 i 32 godine, uzeti u odgovarajućoj srazmeri rodova vojske.

Ljudstvo za regrutovanje imaće činove od starijeg vodnika do zastavnika I klase. Stariji ljudi ostaće u ovoj službi do svoje 55 godine. Za mlade podoficire aktivne vojske služba će trajati dve godine, a posle toga će se vraćati u svoje jedinice. Svi će raditi pod komandom regrutnih oficira koji se nalaze u komandama u Metropoli.

(*Journal of the R. U. Service Institution*, novembar 1952)

ŠKOLE CIVILNE ODBRANE

Nova škola taktike u okviru Civilne odbrane koju je obrazovalo britansko Ministarstvo unutrašnjih poslova u blizini Štabnog koledža Civilne odbrane u Saningdeju, u Berkširu, otpočela je 15 septembra 1952 svoj rad sa tronedeljnim tečajem za 17 odabranih slušalaca. Prvi duži tečaj počeo je 20 oktobra 1952, a posle njega će opet biti kratkih tečajeva za više oficire. Škola, koja ima karakter internata, može za sada da primi 30 slušalaca, a kada nove zgrade budu gotove primaće ih 50.

(*Journal of the R. U. Service Institution*, novembar 1952)

SMANJENJE BROJA AVIONSKIH NESREĆA

Otkako je Britansko vazduhoplovstvo otpočelo masovno letenje na avionima sa mlaznim pogonom, 1947, svake godine se broj avionskih nesreća smanjivao. U toku prvih šest meseci 1952, izvršen je dvostruki broj letova — u časovima — u odnosu na isti period u 1951, ali se broj nesreća popeo za svega 15%. Ima manje nesreća sa avionima na mlazni pogon no sa klipnim motorima.

(Journal of the R. U. Service Institution, novembar 1952)

TROŠKOVI OBUKE PILOTA

Državni troškovi obuke i letenja jednog visokokvalifikovanog pilota, komandira eskadrile sa praksom od pet do šest godina, iznose oko 98.000 funti sterlinga. Ovaj proračun obuhvata oko 15.000 funti za obuku pilota za avione na mlazni pogon i 70.000 za troškove daljih potrebnih letova. Ostatak iznosa pokriva plate, nagrade, itd.

(Journal of the R. U. Service Institution, novembar 1952)

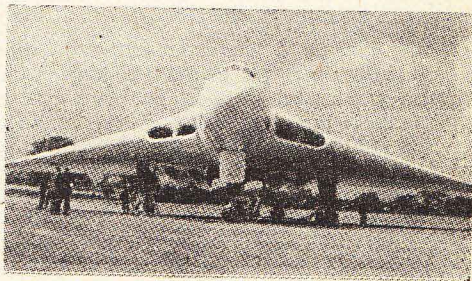
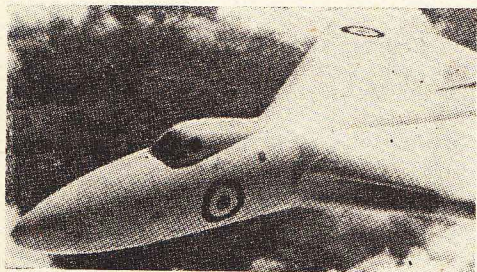
ŽENE — PILOTI

Prvoj ženi-pilotu iz Ženske dobrovoljačke rezerve Britanskog vazduhoplovstva dodeljen je amblem RAF-a. To je Džin Lenoks Berd, stara 40 godina, koja je letela oko 3.000 časova na više od 90 raznih tipova aviona. Ona ima ne samo diplomu višeg trgovačkog pilota, već poseduje i potpunu diplomu instruktora letenja, kao i diplome civilne navigacije, radiotelefonijske i jedriličarstva. Ova žena raspolaže najvišim kvalifikacijama za pilote Britanskog vazduhoplovstva.

(Journal of the R. U. Service Institution, novembar 1952)

PRVI BOMBARDER SA »DELTA« KRILIMA

Velika Britanija skinula je nedavno sa tajnog spiska prvi četvoromotorni operativni bombarder na mlazni pogon sa »delta-krilima«, Avro 698. Uvođenje ovog novog teškog bombardera obeležava vrhunac razvoja naučno-istraživačkog i projektantskog programa koji je počeo prvih meseci 1947.

Svi detalji novog bombardera još se drže u tajnosti, izuzev činjenice da je snabdeven sa četiri turbo-mlazna motora. Kažu da je avion sposoban da leti brzinom koja se približava brzini zvuka i da nosi teške bombe na velika otstojanja i na visinama koje će mu dati znatan imunitet u odnosu na dejstvo neprijateljske vazdušne i kopnene protivavionske odbrane.

(Military Review, januar 1953)

REZERVNA FLOTA

Da bi se postigla ušteda u novcu i ljudskoj snazi i da bi se u isto vreme povećala efikasnost Rezervne flote, odlučeno je da se znatan broj britanskih ratnih brodova usidri u lukama trgovačke mornarice. U ovu svrhu postignuti su naročiti aranžmani. Brodovi na koje se to odnosi bili su ranije usidreni u prilazima ratnih luka, ali za njih nije bilo mesta unutar samih tih luka. Održavanje ovako usidrenih brodova zahtevalo je znatno visoke troškove koje treba izbeći. Brodovi će biti osušeni od vlage, što će im sačuvati strukturu i opremu od kvara. Ovo se postiže hermetičkim zatvaranjem pojedinih prostorija i smanjivanjem vlažnosti vazduha električnim putem.

Na taj način, ove će brodove u velikoj meri moći da održava civilna radna snaga, što će osloboditi odgovarajući broj pomorskih oficira i ljudstva za druge službe. Prve luke koje će biti upotrebljene u ovu svrhu jesu: Kardif, Penart i Vest Hartlupul.

(Journal of the R. U. Service Institution, novembar 1952)

T R S T

VOJNI PROBLEM TRSTA

Poznati vojni komentator »Njujork Tajmsa«, publicista i pisac Hanson Baldwin, objavio je članak o Trstu kao vojnom problemu. Njegova su gledišta ukratko sledeća:

Trst je veoma važan za odbranbeni sistem Zapada i izrada plana za njegovu odbranu je u toku. Smatra se da u Trstu sada ima oko 10.000 američkih vojnika koji za SSSR predstavljaju opomenu da bi SAD u slučaju napada na Jugoslaviju verovatno i same bile uvučene u rat. Zbog toga prisustvo američkih i britanskih trupa, koje treba tu da ostanu dok se ne reši spor između Jugoslavije i Italije, ima veliki vojni i politički značaj.

Bez obzira na probleme koji postoje u odnosima pomenute dve zemlje po pitanju Trsta, ovaj svakako ostaje vojničko područje koje ima vitalni značaj po odbranu Zapada. Tradicionalni istorijski putevi u Trst i Severnu Italiju vode preko Ljubljanske kotline, čija je odbrana nužna za odbranu Trsta. Međutim, dosada nije postojao odgovarajući plan za odbranu ovog područja, pa su američki planeri veoma zaposleni na izradi takvog plana. No, za njegovo ostvarenje treba preći »dugačak put«.

Baldvin dalje ističe dobru uvežbanost anglo-američkih trupa u Trstu ali kaže da su nedovoljno moderno opremljene, naročito u pogledu teškog oružja, što bi trebalo ispraviti.

Tršćanski garnizon snabdeva se sada morem, ali u slučaju rata i snabdevanje bi trebalo da se odvija kopnenim pravcem Verona — Livorno. Trst predstavlja potencijalnu bazu za snabdevanje u slučaju rata i za Jugoslaviju bi bio veoma koristan.

Baldvin predlaže da se nađe rešenje koje bi predstavljalo makar i privremeni i kratkotrajni kompromis o svim političkim, ekonomskim i psihološkim pitanjima koja od Trsta stvaraju faktor koji razjedinjuje snage odbrane u tom delu Evrope.

(The New York Times, 3 decembar 1952)

SSSR I ZEMLJE ISTOČNOG BLOKA

REORGANIZACIJA DRŽAVNE UPRAVE U ISTOČNOJ NEMAČKOJ

Istočna Nemačka nedavno je završila prvu fazu potpune reorganizacije svoje unutrašnje uprave sa ciljem da sve političko-administrativne jedinice, do nivoa sela, potčini tešnjoj centralnoj kontroli. Vlade 5 tradicionalnih provincija Sovjetske zone ukinute su i rasturene na 14 departmana od kojih svaki nosi ime

svoga glavnog grada. Prostorija Berlina ovim nije obuhvaćena pošto se ona nalazi pod kontrolom četiri sile.

Departmani koji su postali iz ranijih provincija sledeći su:

Meklenburg: Rostok, Šverin i Noj-brandenburg;

Brandenburg: Frankfurt, Kotbus i Potsdam;

Tiringija: Erfurt, Gera i Sul;

Saksonska: Lajpcig, Drezden i Šemnic;

Saksonska-Anhalt: Magdeburg i Hale.

(*Military Review*, decembar 1952)

NAORUŽANJE ISTOČNE NEMAČKE

Britansko Ministarstvo inostranih poslova objavilo je saopštenje u Londonu u kome se kaže da su tokom prošlih nekoliko meseci primljene nove pojednosti o sve većem porastu istočno-nemačkih oružanih snaga. Prema najnovijim podacima preko 100.000 istočnih Nemaca su pod oružjem. Ove snage imaju najmanje 350 sovjetskih tenkova, kao i jurišne topove i protivavionsku artiljeriju.

Takođe su u toku pripreme za formiranje vazduhoplovnih snaga i istočnonemački piloti sada se obučavaju na sovjetskim avionima.

Embrionalna mornarica, koja se organizuje pod vidom pomorske policije, ima 4 flotile čistača mina, dva minopolagača i brodove obalske odbrane.

Suprotno tvrđenju kominformovske propagande u pogledu remilitarizacije u Zapadnoj Nemačkoj, ni jedan jedini nemački vojnik nije pozvan u vojsku u Federalnoj Republici. Međutim, konačnu odluku po pitanju odbranbenog doprinosa Zapadne Nemačke trebalo bi doneti što hitnije.

(BBC, 3 decembar 1952)

*

Prema pisanju dopisnika londonskog »Tajmsa« iz Berlina, Istočna Nemačka pretvara se u potpunog sovjetskog satelita i istovremeno se naoružava. U vojnim službama nalazi se već 130.000 ljudi, a izbeglice tvrde da do juna 1953 taj broj treba da se poveća na 300.000. Sve to izaziva ozbiljne poremećaje, od kojih je najvažniji nedostatak namirnica.

Na osnovu smišljene propagande da Zapadni (kapitalistički) svet želi da napadne Rusiju, Sovjeti pretvaraju istočnonemačku policiju u vojsku. Tvrdi se da već postoji *Pomorska policija*, koja broji 10.000 i *Vazduhoplovna policija* koja broji 5.000 ljudi. Izgleda da u Meklenburgu ima 3 divizije po 15.000 ljudi naoružane sovjetskim naoružanjem.

Rukovodilac *Narodne armije* je general-potpukovnik Hajnc Hofman; komandant vazduhoplovstva je general-potpukovnik Hajnc Kesler, koji je dobio političko obrazovanje u Rusiji. Komandant mornarice je Valdemar Ferner. Svi su oni potčinjeni bivšem Hitlerovom generalu Vincencu Mileru, zameniku ministra unutrašnjih poslova.

Verovatno je da će osnivanje Istočnonemačke vojske biti zvanično proklamovano pošto Zapadna Nemačka ratifikuje ugovor o *Evropskoj odbranbenoj zajednici*.

(*The Times*, 28 novembar 1952)

